

Julen 1985

ST. OLAV

Innhold

2	Syng en ny sang for Herren	<i>Fra julens liturgi</i>
3	Se din verdighet, du kristenmenneske	<i>Julepreken av pave Leo den store</i>
4	Julenatt	<i>Fra «Irsk Lyrikk»</i>
5	Ungdomsarbeidet er hele Kirkens ansvar. Petter Bruce intervjuet av	<i>Kjell Arild Pollestad</i>
8	Alle tiders kvinner	<i>Albert Raulin</i>
11	Smittsom tro og tillit	<i>Unni Klepper Joynt</i>
12	Pilegrim	<i>Sigurd Muri</i>
14	Såret sannhet	<i>Thomas Patfoort</i>
18	Kvinner og klær	<i>Arne Fjeld</i>
20	Ungdomsseminaret	<i>Beate Grevenkamp</i>
21	Pastor Johs. J. Duin In Memoriam	<i>Gerhard Schwenger</i>

STILAV OLAV

For det var
ikke rom ...

Hver jul minnes vi om det på nytt - at det ikke var rom i herberget, og at Josef og Maria måtte ta til takke med stallen. De klarte seg der på et vis; selv de hellige tre konger fant frem og fikk overlevert sine gaver - riktignok etter en del om og men.

I århundrene som er gått siden den første jul i Betlehem, har fantasi - og dårlig samvittighet? - arbeidet for å gjøre det triveligere i stallen: Engler i silkestas er kommet på plass under taket, stallen er blitt pusset opp og bygget om i skiftende stilarter, roser klatrer oppetter veggene og dekker sprekkene, og Maria har fått gullsømmet og himmelblå fløyelskjole på. Vi bærer blomster og lys til «vår» stall og krybbe, pynter og steller - og alle hjerter fryder seg!

Og det skal hjertene gjøre når det er jul - overfylt herberge til tross. For det er gleden over det store under og ikke murring over de kummerlige forhold underet er henvist til, engelen taler om til hyrdene: «Frykt ikke. For jeg har en stor glede å forkynne dere, og den skal bli hele folket til del: I dag er er deres Frelser født, her i Davids by; det er Messias, Herren!»

Og likevel . . . Svir det ikke litt i oss hver julekveld når vi på nytt hører om herberget hvor det ikke var plass? Eller tenker vi at hadde det vært hos oss parete fra Betlehem hadde banket på, skulle vi jamen . . .

Nylig ble en 18-års pike funnet døende på et toilett i Oslo, offer for en overdose heroin eller for sterkt stoff. Livet stod ikke til å redde. I disse dager, i den håpefulle adventstid, skulle hun - hadde hun levet - inn på et behandlingshjem. Foreldrene hadde banket på mange dører og endelig fått tilsagn om hjelp . . .

En annen ikke så dramatisk, men like fullt opprørende beretning om plassmangel: Et eldre ektepar, som har holdt sammen i gode og onde dager gjennom 65 år, får ikke lenger dele hverdagens sorger og gleder slik de ønsker - grunnen er at han er pleiehjemspasient, mens hun er for frisk til å oppta plass på pleiehjemmet. Det står mange mer trengende enn henne på ventelisten . . .

I Bergstien i Oslo har jødene sin synagoge, sitt «rom». I det siste har det gjentatte ganger vært bombetruusler mot dette fredelige sted. Politiet har stått vakt om sabbatsfeiringen. Noen mener tydeligvis at det ikke er plass til jødene blant oss, og at de bør røkes ut . . .

Mange fremmede møter stengte dører i vårt land . . .

Midt i juleuken leser vi evangeliet om kong Herodes' overgrep mot de uskyldige barn: «Da Herodes forstod at han var blitt narret av stjernetyderne, ble han rasende og sendte ut ordre om å slå i hjel alle guttebarn i Betlehem og hele omegnen på to år og under.» I dag tar vårt samfunn - med abortloven i hånd - tusenvis av uskyldige liv som det ikke er plass til i vår velferds- og overflodsstat . . .

Og hva med hver enkelt av oss, og det rom vi gir andre i vårt liv? Mennesker som - budne eller ubudne - banker på og trenger vår tid, vår omtanke, vår omsorg? Eller som bare trenger sårt til å få i hvert fall litt av lyset og varmen i våre rommelige, julepyntede stuer . . .

Å, jo, vi kan nok både tåle - og trenge - å høre Juleevangeliet i år også! Og minnes hva Han sa da Han ble voksen, Han som ble født i en stall fordi det altså ikke var rom til Ham andre steder: «Det dere har gjort mot den minste av mine, det har dere gjort mot meg.»

*Syng en ny sang for Herren,
underfulle ting har han gjort.
Han har seiret ved sin høyre hånd,
ved sin hellige arm.*

*Herren har kunngjort sin frelse,
åpenbart sin rettferd for folkenes åsyn.
Han kom sin miskunn ihu,
sin trofasthet mot Israels barn.*

*Den vide jord har skuet
frelsen fra vår Gud.
Rop av glede for Herren, all jorden,
bryt ut i jubel og lovsang.*

*Syng for Herren til sitar,
til sitar med sangens røst.
Syng av glede for Herren, vår konge,
til trompeter og hornets klang.*

*Salme 98 (97)
Fra «Tredje julemesse - Juledag»*

Se din verdighet, du kristenmenneske!

Julepreken fra 400-tallet av pave Leo den store

3

Vår Frelser er født i dag, dette er gledens dag. Dette er ingen tid for tungsinn, i dag er livet født - livet har gjort dødsfrykten til intet, og vi kan juble av glede over den udødelighet som er lovet oss.

Alle kan ta del i denne gledesjubel, alle har den samme grunn til glede: Vår Herre fant ingen skyldfri da han kom for å knuse synden og døden, derfor kom han for å bringe frihet til alle. Bryt ut i jubel, du hellige, for snart er seierskransen din. Gled deg, du synder, for du kan få tilgivelse. Fatt mot, du hedning, for du er kalt til livet.

I tidens fylde, i den time Gud selv i sin skjulte og uransakelige plan hadde fastsatt, ble Guds Sønn menneske av kjøtt og blod for å forsone menneskene med Skaperen. Sønnen har overvunnet djevelen, dødens far, gjennom den samme menneskenatur som var i djevelens vold.

Derfor jubler englene ved Herrens fødsel. De synger: «Ære være Gud i det høye!» De bærer bud om «fred på jorden for alle mennesker av god vilje». For de ser jo det himmelske Jerusalem som er bygget opp av mennes-

ker fra alle jordens folkeslag. Hvordan må ikke vi arme mennesker fryde oss over det mysterium Gud i sin miskunn har virket, når selv himmelens engler gleder seg?

Mine kjære, la oss derfor takke Gud vår Far gjennom Sønnen i Den hellige Ånd fordi han har elsket oss og i sin store miskunn har hatt medynk med oss; «om vi var døde på grunn av våre misgjerninger, gjorde han oss levende med Kristus», for at vi i ham skulle være en ny skapning, et nytt verk av hans hender.

Vi har fått del i Kristi fødsel, la oss legge av det gamle menneske og dets livsførsel, la oss legge av den syndige natur og alt dens verk.

Se din verdighet, du kristenmenneske, du har fått del i den guddommelige natur. Unngå dårlig selskap så du ikke faller tilbake til dine gamle laster. Glem ikke hvilket legeme du er et lem på, hvem som er hodet. Kom i hu at du er revet ut av mørkets makt og ført over i Guds lys, i Guds rike.

Ved dåpens sakrament er du blitt Den hellige Ånds tempel. Jag ikke din høye gjest på flukt med onde gjerninger; la ikke djevelen binde deg, så du på ny må trelle for ham: du er løskjøpt med Kristi blod.

Vår Gud har vist seg på jorden
og hatt sin ferd blant menneskene.

Bar 3,38

4

Den hellige familie. Fra «St. Klara-alteret» i Kölnerdomen, ca. 1350/1400.

Julenatt

Av englenes lys er himmelen opplyst,
det er bitende frost i vinden fra fjellet,
nør på varmen og gå til sengs,
Guds sønn skal ligge i dette huset i natt

Lysene var tent i herberget dengang
en veldig oppdekning av mat og av drikke
for kjøpmenn som handler med ull
og med silke
men Guds sønn skal ligge i dette huset i natt

Sett døren på vidt gap for henne,
jomfruen som kommer med spedbarn
ved brystet.
Verdige oss at du hviler deg her, Maria,
la Guds sønn sove i dette huset i natt

MAIRE MHAC AN TSAOI

*Fra «Irsk lyrikk fra 500-tallet til vår tid»
(Bokklubbens lyrikk-venner)
oversettelse ved Jan Erik Rekdal*

UNGDOMSARBEIDET ER HELE KIRKENS ANSVAR

Petter Bruce intervjuet av Kjell Arild Pollestad 5

I det katolske ungdomsarbeidet er Petter Bruce en «grand old man». Med sine 23 år er han allerede en av de gamle blant de unge, og i de siste ti år har man nesten ikke kunnet se et bilde fra katolske ungdomsarrangementer uten å skimte hans brusende manke av korketrekkerkrøller i forgrunn eller bakgrunn eller som oftest: i midten. Petter har selv sagt vært speider; en kort tid var han endog patruljefører, men han trakk seg straks han innså sin egen udugelighet. «Jeg drev det aldri særlig langt i bandasjering og knuteknytting», innrømmer han selvironisk.

- I ungdomsarbeidet er det kanskje viktigere å løse knuter?

Petter smiler skjevt, rister krøllene, trekker noen dype drag av Petterøe-sigaretten og blåser i olympisk uhøytidelighet fem mislykkede ringer opp i luften. Han våger ikke helt å legge bena opp på informasjonstjenestens skrivepult, selv om hans naturlige draging nok går i den retning. Han nøyer seg med å slenge sitt dongeri-betrukne legeme skjodesløst hen over nevnte tjenestes to jærstoler, som en siste krusning fra opprørsbruset av 1968. Hans vennlige høflighet tilhører imidlertid en langt senere epoke; han bad endog om tillatelse til å tenne sin sigarett, hvilket en år-gangsekte 68-er aldri ville bekymre seg om.

- Hvor lenge er man ungdom?

- Når det gjelder Unge

Norske Katolikkers Forbund (UNKF), synes jeg det er naturlig å holde på til man er i slutten av 20-årene. Blant annet trengs det litt eldre og erfarne ungdommer til lederoppgaver.

Petter har selv gått alle gradene. Han var på sin første katolske leir som niåring og har siden vært årlig på leir, i de senere år som leder. I 1980/81 var han ansatt som ungdoms-assistent i Oslo. Dessuten har han vært formann og bandleder i OKULM, en musikalsk forkortelse som ved en rekke anledninger har bragt våre små menigheter gjennom lyd-muren ved sine hylende kyrier og dundrende refrenger om spurver som ikke faller til jorden uten den Allmektiges nådige tillatelse.

Petter besvarer min lille ironi med noen urytmiske

røksignaler og legger seg bedre til rette på jærstolene. Det skjeve smilet er stadig like hjertelig.

- Jeg har arbeidet et år som guvernør i Afrika, sier han, og lar asken falle lydløst ned på informasjonstjenestens blå gulvteppe. Det høres unektelig imponerende ut, men så viser det seg at han bare har vært huslærer i en norsk familie. I gamle dager het det som kjent guvernante, men Petter har unektelig rett i at hankjønns-formen må bli guvernør.

- Hva fyller din hverdag i Oslo?

- For det første studerer jeg religionshistorie ved Universitetet. Studentenes økonomiske kår er imidlertid så dårlige at jeg er nødt til å ha jobb ved siden av. Jeg ekspederer St. Olav og tar meg av regnskap og abonnementer og annet forefallende arbeid.

Heller mer bønn enn mer penger

Ifølge avisrapporter i Cornwall har pastor Bryan Storey i Tintangel sagt at han har intet imot mindre kollekter hvis de kompenseres med mer bønn. Han hevder at folk i hans sogn er mer interessert i å skaffe til veie midler til de lokale kirker enn til å bruke kirken. Hva er vitsen med kirker hvis ingen

bruker dem til bønn, spør han. Pastor Storey har lite til overs for låste kirker - hvis det betyr at folk mister den gode vane å gå innom for å be. Ifølge rapporter er messebesøket i hans kirke økt fra 90 til 300 på søndager. «Hverdagsmenigheten» er på rundt 16, og det er en tydelig økning av «folk som stikker innom for å be».

CATHOLIC HERALD

Julenatt på orgelgalleriet

I 37 år har professor Josef Zimmermann vært domorganist i Kölnerdomen - nå gir han plassen på orgelkrakken over til sine to tidligere elever Clemens Ganz og Wilhelm Precker, heter det i en nyhetsbulletin fra PEK. Om de to kommer til å være like nær knyttet til dommen som deres læremester var, er et spørsmål. I hvert fall kan de to vanskelig tenke seg at de vil gjøre som «gammelor-

6

- Fremtidsplaner?

- Jeg håper å kunne bli journalist eller mediearbeider i en eller annen form. Jeg har en følelse av at jeg gjør det best når jeg skriver.

- Ditt sprog er det rene sammensurium av samtlige kjente rettskrivningsnormaler...

- Vi har bare ett sprog, selv om vi opererer med to offisielle skriftsprog. I prinsippet bruker jeg de former som bokmålsrettskrivningen gir adgang til, og som jeg sjøl bruker når jeg snakker. Vi må ha frihet når det gjelder sprog: du bruker ditt, jeg mitt!

- Ja, men allikevel...

- Jeg var forresten mer rabiatt før...

- Hvor skriver du?

- Fra jeg var fjorten har jeg skrevet mye i det katolske ungdomsbladet KU og i perioder vært med i redaksjonen. I 1984 ble jeg bladets redaktør, og det trives jeg med. Det er ikke så verst å være eneherster.

Det siste utsagnet røklegges så kraftig at intervjueren nesten mister sitt objekt av syne. Dermed signaliserer redaktør Bruce d.y. at han dypest sett er demokrat og frihetsforkjemper. Han er endog medlem av den nyopprettede Rettferdighet og Fred-kommisjonen.

- Jeg ble med i kommisjo-

nen fordi det er viktig at Kirken også i Norge markerer sin holdning i sosiale spørsmål og snakker høyt om rettferdighet og fred. Det er jo en sammenheng mellom kristen tro og det som rører seg i politikken. Også vi unge bør være med og vise at vi er villige til å ta ansvar overfor verdens problemer.

- Men blir det ikke lett bare til demonstrasjoner av «riktige» holdninger beregnet på hjemmemarkedet, som blir til liten hjelp for de nøddestedte?

- Selvsagt er det en fare for at det kan bli mye snakk og lite handling. Men også ordene er viktige. De gir en bakgrunn for våre handlinger. Kirken bør hjelpe folk ved å peke på

sammenhengen mellom tro og medansvar i samfunnet.

Petter Bruce var en av ildsjelene bak det store Ungdomsseminaret som ble arrangert på Mariaholm i august, og som må karakteriseres som høydepunktet i Kirkens markering av ungdomsåret 1985.

- Hva var målsettingen for dette seminaret?

- UNKF hadde i flere år arbeidet for å styrke organisasjonen og derfor lagt stor vekt på utbyggingen av det rent organisatoriske og sosiale. Nå mente vi at det var nødvendig med en sterkere satsing på den rent innholdsmessige siden ved vårt arbeid, det vil si en større konsentrasjon om selve troen. Vårt spørsmål var blant

ganisten» har gjort i julen: Julenatten har han sovet i et lite krypinn blant orgelpipene - for å rekke å spille både til midnattsmessen og til «Frühmesse».

Når denne tidlige messe finner sted, står det ikke noe om i meldingen fra PEK, men vår kjennskap til tysk gudstjenesteliv sier oss at det tør være tidlig... Et ganske annet poeng er det at to organister overtar stillingen. Det sier ikke så lite om gammelorganistens helhjertede innsats!

Paven får italiensk bibel av De forenede bibelselskaper

Pave Johannes Paul II ble nylig overrakt en kopi av den nye italienske bibeloversettelsen. Denne bibelen skal kunne brukes av alle kristne kirker. Det er det italienske bibelselskapet og et italiensk forlag som står for utgivelsen, og det har tatt over ti år å få den ferdig.

Den nye oversettelsen har fått en moderne språkdrakt og den er et produkt av

samarbeide mellom katolske og protestantiske forskere.

Det var i 1968 De forente bibelselskaper (UBS) og Den romersk-katolske kirke ble enige om et sett regler eller veiledende prinsipper for interkonfesjonelle bibeloversettelser. Siden den gang har katolikker og protestanter samarbeidet om nye oversettelser i 95 land. Over 300 tungemål har dermed fått en bibeloversettelse som alle kirkesamfunn kan godta. NØP/UBS

annet hvordan ungdomsarbeidet kan bli en del av Kirkens samlede forkynnelse, samtidig som det driver trosformidling blant de unge.

- Ungdomsseminaret var jo et storartet arrangement, og i det hele tatt virker ungdomsarbeidet svært så vitalt på Mariaholm. Men hvordan står det til rundt om i menighetene?

- Det går nok i bølger de fleste steder. I perioder kan det være et godt ungdomsmiljø. Vi har villet utbygge vår organisasjon blant annet for å sikre et mer stabilt miljø. Men det står ikke til å nekte at det hele mange steder bæres av noen få Tordenskiolds soldater. Selv er jeg meget imponert over det arbeidet som for tiden gjøres i Nord-Norge.

- Man får stundom det inntrykket at ungdommen er mer opp-tatt av hva Kirken gjør for dem enn hva de unge selv kan gjøre for Kirken.

- Dessverre har du nok litt rett i det. Jeg burde selvsagt forsvare ungdommen overfor en slik antydning, men jeg må innrømme at konsumholdningen overfor Kirken er ganske utbredt. Imidlertid forsøkte Ungdomsseminaret å rette søkelyset på hva ungdommen har å tilføre Kirken. Vi må selvsagt få lov til å være litt opprørsk; det er vårt pri-

vilegium.

- Ser du ingen farer ved at det også i kirkelig sammenheng skapes en egen ungdomskultur?

- Jo, men i en periode har det vært nødvendig å styrke ungdomsarbeidet på denne måten. I Oslo diskuterer vi nå om vi skal slutte å holde egne ungdomsmesser - selvsagt med det håp at ungdommen får komme mer til orde i menighetenes vanlige messer. Likevel vil det alltid være et behov for ungdommen å samles på egen hånd. Vi vil ta vår plass som fullverdige medlemmer av menighetene, samtidig som vi erkjenner at ungdommen i stor grad utgjør en misjonsmark.

- Er frafallsprosenten stor?

- Det er den nok. En god del unge synes Kirken er håpløst gammeldags, særlig i moralske spørsmål. Den kan virke uforsonlig, og mange opplever en samvittighetskonflikt, særlig når det gjelder seksualmoralen. Mange av dem som ikke følger Kirken når det gjelder seksuelliv, samboerforhold og prevensjon, føler at de ikke lenger har rett til å betrakte seg selv som katolikker.

- Mener du at ungdommer flest har liten forståelse for Kirkens lære i moralske spørsmål?

- Det er kanskje ikke for-

ståelse det skorter mest på. Men Kirken har ikke formidlet forsoningen sterkt nok. De unge burde få vite at selv om de i noen hektiske ungdomsår kommer til kort i forhold til Kirkens etikk og moral, så kan de likevel fortsette å identifisere seg som katolikker. De som faller fra i slutten av tenårene, mister gjerne helt kontakten med Kirken. Veien tilbake er i hvert fall lang og besværlig. Noen kommer selvsagt tilbake i forbindelse med at de gifter seg. Men de fleste gifter seg jo med ikke-katolikker, som oftest er likegyldige overfor kristendommen. Det skulle forresten vært interessant å undersøke hvor mange som vender tilbake til Kirken når de etablerer seg.

Petter ser på klokken. Han har mange jern i ilden og pendler mellom sine forelesninger på Universitetet, diverse ungdomslokaler - med eller uten gitar - og St.Olavs redaksjon, hvor han sørger for at leserne får sine blad i tide. Det er sannelig ikke verst å være bare 23 år og likevel ha tilbragt ti av dem i aktiv tjeneste for Kirken. Det har unge redaktør Bruce, som samtidig er ekspedisjonssjef og stud. philol. - og en glad gutt på hel-tid. ●

Solidaritetsgudstjeneste

Representanter for en rekke kristne kirker og samfunn overvar lørdag 9. november gudstjenesten i synagogen til Det Mosaiske Trossamfund i Oslo. Hensikten var å uttrykke solidaritet med Det Mosaiske Trossamfund på bakgrunn av de trusler det har vært utsatt for, og dermed å motarbeide framvek-

sten av anti-semittisme og rasisme i Norge.

Blant dem som deltok var prester og arbeidere i mange kirker og menigheter i Oslo-området, og lærere og studenter ved teologiske fakulteter og seminarer.

(Også Den katolske kirke var representert ved solidaritetsgudstjenesten. Red.anmk.)

AFTENPOSTEN

«Assisi-Underground»

Under Den annen verdenskrig var klostrene i Assisi og omegn tilfluktssteder for mange jøder. Journalisten Alexander Ramati har samlet et omfattende dokumentasjonsmateriale og laget film av det. Filmen hadde premiere ved et kirkelig arrangement i Köln for en tid siden. Den israelske ambassadør var til stede ved visningen, som skulle være et tegn på jødisk-kristen forsoning 40 år etter krigens slutt.

PEK

8 Albert Raulin:

Alle tiders kvinner

Det fortelles at Kari Vogt en gang for noen år siden tok kontakt med Universitetsforlaget med henblikk på utgivelsen av en artikkelsamling om skapende kvinner i kulturhistorien. Forleggeren ble perpleks. Stoffet var unektelig interessant, men uensartet og, etter hans skjønn, uten virkelig tråd. Enten måtte forlaget gi et negativt svar eller også be Kari Vogt om å utfylle stoffet.

Det utmerkede resultat ble 1) at artikkelsamlingen kom ut på et annet forlag (Den skjulte tradisjon, Sigma Forlag, Bergen, 1982), og 2) at Kari Vogt lot seg friste av Universitetsforlagets tilbud og lot idéen spire og vokse. Dette førte til det praktfulle verk som nå foreligger om vår kulturhistories kvinner. Sjelden har et sennepsfrø i den grad vokset opp for å bli «det store tre med grener, hvor himmelens fugler kan komme og slå seg ned.»

«Kvinnenes kulturhistorie» er nemlig blitt en encyklopedi av stort format, nok til å stille lesernes kunnskapstørst om emnet i mange år fremover. Mer enn hundre kvinner og menn har, ved å skrive om sine favoritter, vært med på å skape dette imponerende verk.

For å anmelde en encyklopedi av den art, må man bevege seg på forskjellige plan.

Lesverdig fra først til sist

For det første gjelder det å vurdere selve det trykte stoff, og det vil si 180 forskjellige essays av varierende omfang. Det er selvsagt umulig å anmelde hvert bidrag for seg. Men vi kan ikke glemme at det er disse innlegg som utgjør lesestoffet i boken. Det eneste man

kan si i en kort anmeldelse, er at nivået ikke bare er meget jevnt, men også meget høyt. Grunnen er åpenbart at alle forfatterne, uten unntagelse ser det ut til, har fått lov til, eller er blitt bedt om, å skrive om såkalte favoritter. Det merkes.

Det går ikke an å premiere innleggene eller å fremheve enkelte bidrag. Man kan forresten vanskelig sammenligne oversikter som f.eks. «Gjennom tusen år» (middelalderen ved Erik Gunnes) med presentasjonen av «Veuve Clicquot» og hennes berømte champagnefirma (Annemarta Borgen). Heller ikke «Kvinner inn i studier og forskning» (Vigdis Ystad) med en kort notis om Pippi Langstrømpe (Kari

Christensen)! Enhver vil like best det som fanger egne interesser. Og det er ikke alltid de lengre redegjørelser man lærer mest av. Mange spennende ting blir hentet fra vår kulturelle hukommelses «mørkeloft». Til gjengjeld ville de stimulerende «kuriositeter» ikke fortelle stort, dersom de ikke fant en ramme i de store vyer og perspektiver.

Teksten er altså lesverdig fra først til sist. Men det anbefales neppe å lese den kontinuerlig fra perm til perm. Det gjør man nemlig ikke med en encyklopedi, selv om den er kronologisk eller systematisk ordnet. Man tar litt ad gangen og helst det man er motivert til å fordype seg i. Litt etter hvert utfyller man hullene inntil det

Genetikken:

Teknologisk kjempe — etisk dverg

Når vi får kontroll over arvemassen, da endres normene for vårt liv, uttalte professor Jacob Jervell nylig i en debatt om genetisk forskning. På mange måter vil det være økonomien som setter normene heretter: Hva lønner seg, hva har vi som enkeltmennesker

og samfunn råd til? Når forplantning blir butikk, da blir mennesket en vare, sier Jervell. Som uttrykker bekymring over etikken kår i dette spillet.

Forskerens etikk består som oftest i å gjøre et bra arbeid, og det som er mulig, er som regel også riktig. Dermed står vi overfor en genetik som samtidig er en teknologisk kjempe og en etisk dverg, ifølge Jervell, som

mener at de gode mulighetene er der. Det avhenger av oss om vi skal nyttiggjøre oss dette på en positiv måte. Det er klart i dagen at storindustrien har store økonomiske interesser i genetisk forskning, men det vil gjøre samfunnet ulevelig om vi ikke pålegger denne forskningen etiske normer.

NATIONEN

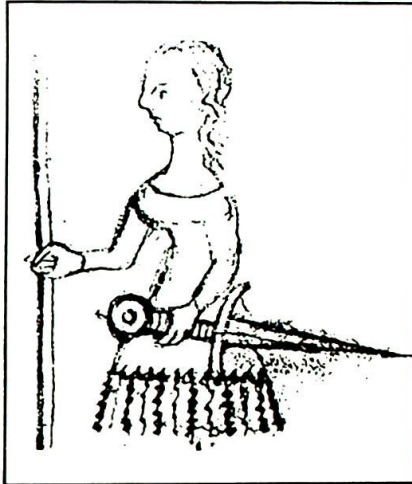
hele til slutt er gjennompløyet og tilegnet.

Hverken utsyn eller fantasi mangler

I et slikt monumentalt verk er redaktørens arbeid helt avgjørende - de er nemlig ansvarlige for verkets arkitektur. De nøyer seg ikke med å henvende seg til kompetente mennesker. De komponerer.

Redaktørene er fire. Det er, nevnt i alfabetisk rekkefølge: Jorunn Bjørgum (historie, Oslo), Karin Gundersen (fransk, Oslo), Sissel Lie (fransk, Trondheim) og Kari Vogt (religionshistorie, Oslo). Hvordan de har fordelt redaksjonsarbeidet seg imellom, får være deres egen sak. De er i fellesskap ansvarlige for verket og dermed solidariske. Så meget fornemmer man i hvert fall at samarbeidet må ha vært effektivt. Ellers hadde det ikke lyktes dem å koordinere så meget stoff på forbløffende kort tid.

Deres grunnleggende valg ble å begrense seg til vest-europeisk kulturhistorie, men til gjengjeld å omfatte kulturen i alle dens aspekter. For å sitere pressemeldingen i forbindelse med utgivelsen: Litteratur, billedkunst, teater og musikk, men også idrett, moter, misjon og vitenskap, koke-

Portrett av Jeanne d'Arc fra prosessen i Rouen, nedtegnet i margen av en protokoll av rettsskriveren. Archives Nationales, Paris. Illustrasjon fra Kvinnenes Kulturhistorie.

kunst, husflid og lønnsarbeid. Begrensning på den ene side, spennvidde på den andre. Valget forekommer å være klokt. På denne måten har de ikke forløftet seg. Vi er fremdeles ute av stand til for alvor - i et prosjekt av det omfang - å sprengre grensene for vår lille, men innflytelsesrike verdensdel.

En annen avveining var viktig: skulle man vie like stor interesse til samtlige vest-europeiske land? Eller til en viss grad prioritere de nordiske land, kanskje til og med den norske kultur? Jeg beundrer redaktørens gode judisium. De har interessert seg maksimalt for norske, eventuelt

nordiske innslag, men de har lagt meget stor vekt på de land og nasjonale kulturer som har bidradd mest til vår vestlige kultur. Jeg lurer imidlertid på om Spania ikke er for dårlig representert (Teresa av Avila til tross).

Avstand i tid er også et element som redaktører av et slikt verk er nødt til å ta i betraktning. Det forventes at det blir skrevet mer utførlig om den senere tid enn om fjerne tider. Men man skal heller ikke skape et helt falskt perspektiv. Det var ikke til å unngå at ett eneste bind skulle dekke tidsrommet fra antikken til 1800, mens det andre - og større - bind bare dekker perioden fra 1800 til idag. En slik forskyvning er uunngåelig og kan delvis begrunnes med at historiens gang aksellererer stadig. La oss bare være klar over at en ny mote i vår tid, som varer noen år og forsvinner, ikke nødvendigvis er av større kulturell betydning enn noen få år i Athen, Roma eller middelalderen. Når vi nærmer oss vår egen tid, har vi en tilbøyelighet til å tillegge selv mikroskopiske bevegelser dimensjoner de slett ikke har.

Enkelte navn og strømninger vil man alltid savne i en slik encyklopedi som forresten

Prestebesøk kun etter søknad

Den 54 år gamle presten Armin Perberg i Split i Jugoslavia er dømt til 50 dagers fengsel fordi han «uberettiget» besøkte syke og tilbød dem åndelig hjelp og støtte. I fremtiden får presten bare besøke sykehus dersom

10

ikke har den samme uttømmende målsetning som et konversasjonsleksikon. Når alt kommer til alt, er verket rikt på interessante kvinneskjebner og kvinneskikkelser. Det mangler hverken utsyn eller fantasi. Alt vesentlig er med.

De fire redaktører fortjener altså udelt ros for den måte de har komponert verket på, med morsomme avvekslinger mellom korte notiser, skisser, portretter og større historiske (til og med forhistoriske) fresker. Nevnes skal også det praktfulle bildemateriale som i høy grad bidrar til å gjøre verket meget attraktivt og lærerikt.

Ingen sur sutring!

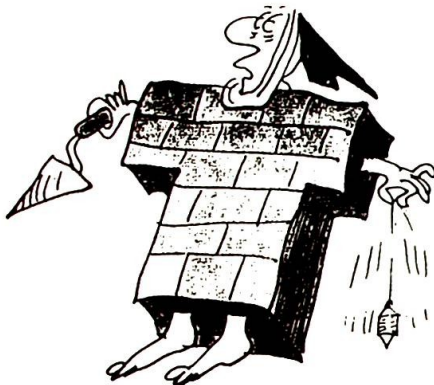
Det gjenstår å vurdere i hvilken grad denne kulturhistorie underbygger mer spekulative betraktninger om kvinnens plass i det menneskelige fellesskap.

Det er åpenbart at redaktørene har ønsket å distansere seg fra den sutrende tone: Se hvor stygt vi kvinner er blitt behandlet! De har tvert imot ønsket å manifestere at kvinnens bidrag til kulturen har vært stort og avgjørende, selv om det er meget å utsette på den behandling de har fått det meste av tiden. Altså ikke: Det

de syke uttrykkelig ber om det. Syke og døende som ikke lenger er i stand til å gi uttrykk for et slikt ønske, må unnvære geistlig bistand.

Samtidig foregår det en anti-kirkelig kampanje i Dalmatia - det er særlig de unge som advares mot katolsk innflytelse.

KIPA

Teresa av Avila som klosterbygger i ekstatisk tilstand, med murerslev og lodd, i Claire Brétechers strek. Illustrasjon fra *Kvinnenes Kulturhistorie*.

er synd på oss! Men: Se hva vi tross alt har klart, og hvor meget fattigere vår kultur hadde vært uten oss!

Dette er et meget sympatisk trekk ved verket, og det viser, blant annet, at kvinnenes kulturhistorie har helt andre dimensjoner og en helt annen rekkevidde enn feminismens fortid og nåtid.

Kan man tale om et stadig og jevnt fremskritt for kvinnene fra antikken og frem til våre dager? På ingen måte. En blind fremskrittstro får ingen støtte av verket, til tross for en forsiktig optimisme hva den aller siste tiden angår. Om denne optimismen er begrunnet, det vil de senere slektledd måtte avgjøre.

Det er ikke lett å analysere

I Praha er alt mulig!

«Ryktespredning er naturlig i alle samfunn uten en noenlunde fri informasjon, men her får den mytiske dimensjoner», melder Alvar Alsterdal i en reportasje i *Arbeiderbladet* «I legendenes Praha.» Jeg har ikke sittet så mye som en time sammen med en gammel betjent før jeg får høre en av dagens historier.

alle de faktorer som bestemmer hvilket alburom kvinnene disponerer over til enhver tid. Økonomiske såvel som ideologiske og religiøse faktorer gjør seg gjeldende. Det har heller ikke vært redaktørens og bidragsyternes ønske å forfekte teorier av den art. Verket er historisk, ikke ideologisk. Det blir overlatt til leseren å trekke sine konklusjoner. Ingen epoke kan idealiseres ut fra et kvinnesynspunkt.

Det er å ønske at man i utlandet blir kjent med og stimulert av dette verk som tross alt bærer et sterkt preg av å være unnfanget og produsert i Norge. Tenk hvor spennende det ville være om vi fikk oppleve den samme utvikling sett fra Athen, Madrid, Roma, London, Paris, Amsterdam, Wien, Dublin eller Edinburgh, ja, helst også fra Praha, Warszawa eller Moskva!

Kari Vogt, Jorunn Bjørgum, Karin Gundersen og Sissel Lie (red.)

KVINNENES
KULTURHISTORIE 1-2.
Universitetsforlaget. 1985.

Vi holder på å bli en sovjet-republikk, sier han: Det eneste som kreves for å bli forfremmet, er at man er minst hundre prosent russiskvennlig. Og det sies at den tsjekkiske kirken skal slås sammen med den russiske, legger han til. - Men dere er jo 60 prosent katolikker, og de er ortodokse, forsøker jeg. Spiller ingen rolle, sier han. All er mulig i Praha!

Vatikanet mindre hellig?

Vatikanets årbok for 1985 avslører at katolikken har et mindre «hellig» syn på seg selv. Man har nemlig valgt å sløyfe ordet «hellig» på en rekke titler i kirkens organisasjon. Det hellige kardinalkollegium heter i 1985-utgaven bare Kardinalkollegiet.

Betegnelsen «hellig» ble lagt til en rekke titler under renessansen, men tynnes nå altså noe ut. Begrunnelsen for denne lukningen er at det kan gå inflasjon i «hellighet» slik at ordet mister sin mening. Ordet «hellig» brukes fremdeles om Kirken, paven og pavestolen.

NØP

SMITTSOM TRO OG TILLIT

11

*Hvor finner man
en erkebiskop
midt i en gul eng
av lysende løvetenner?*

*På omslaget
til en beskjeden bok
som fortjener
oppmerksomhet*

*- og oppmerksomme lesere.
Og mange lesere!*

Hvilken bok? Dom Helder Camaras' bok «Tusen grunner for å leve», en samling «tankevekkende og ofte underfundige dikt og prosastykker», for å sitere Verbum Forlag som står for utgivelsen. Titelen er kanskje ikke så beskjeden, men der er god dekning for den!

Selv kaller erkebiskop Camara sine dikt for meditasjoner, men man skal ikke la seg skremme av dette litt høytidelige ord: Diktene er en slags destillater - av reneste sort - av hans egne samtaler med Gud i grytidlige morgentimer. Der har handlingsmennesket Camara hentet styrke i årtier.

«Alt, absolutt alt, taler til meg om Deg», sier Camara til Gud. Ofte er det enkle, hverdagslige ting som setter troens fantasi i gang - en kladdebok,

en knapp i et knapphull, en ydmyk vannpytt, eller - en spiker i en naken murvegg:

*På den nakne mur
var bare spikeren igjen
etter et bilde som var fjernet.
Trenget det mer
for å kalle til bønn,
når tre spiker
bar verdens Frelser?*

En dyp, men samtidig enkel fromhet lyser i diktene, og de bæres av dyp og ekte kjærlighet til Skaperen og skaperverket og «med-skaperen» mennesket. Inkarnasjonens mysterium blir nært og håndgripelig i disse små tekstene hvor ikke ett ord er overflødig. Dette Guds nærvær i alt og alle, dette at «alle ting bærer underets avtrykk» er både lykkelig berusende og alvorlig forpliktende. Men selv den alvorligste medmenneskelige forpliktelse kan rommes i underfundige ord:

*La ikke Gud
bli din hodepute
eller bønne
en myk madrass.*

Det forsiktige og halvhjertede ligger ikke for ildsjelen Camara, og han er god medisin mot alle dyster og oppgitt detnytter-ikke-tenkning. Han advarer innstendig mot «den onde forsiktighet som innebærer mangel på varme og at den hellige glød er slukket.» «Mot

konformismens, tillemplingens og fryktens vekt» føler han trang til å rope:

*«Vær uformuftige!
Og glem i hvert fall ikke
at vågemot er en dyd,
og enda mer enn en dyd;
det er en gave
fra Guds ånd.»*

Her er velgjørende evangelisk optimisme og like urokkelig tro på at bak alt er Guds mønster og plan. Det gjelder bare å stille seg åpent til tjeneste:

*Godta
de overraskelser
som ødelegger dine planer,
som gir din dag,
og kanskje hele ditt liv,
en helt ny retning.
Det er ikke tilfeldig!
Gi Faderen frihet
til selv å veve
livsveven din...*

Bibelsk enfold av edleste merke - en «ferdighet» som krever iherdig og utholdende trening, men som - tydeligvis - kan læres. En både klok og ydmyk sjel, denne erkebiskopen i løvetannengen, en mann med smittsom tro og tillit...

Truls Winther står for oversettelsen, og selv uten mulighet til å sammenligne med fasisiten, gir jeg umiddelbart beste karakter.

UKJ

Et fullstendig menneske!

«Er det ikke først når man er blitt gammel at man er et fullstendig menneske?» spør forfatteren Nils Johan Rud (78) i et intervju i *Nationen*. «Det er da en har med seg alle sine aldre. Et menneske er som årringer i et tre. Enhver alder vil kunne møte sin jevnaldrende i den gamle...

Men hva spør de etter når det gjelder de

eldre? Jo, om økonomien strekker til trygde-
utbetalingene. Og så sender de pensjonister
på kurs for å lære å være pensjonist. I stedet
for at de eldre kunne holde kurs for de yngre.

Nei, de eldre må begynne å oppdage seg
selv. Ikke finne seg i bare å være økonomiske
bekymringer og ellers løse kryssord. De må
kreve at velferdssamfunnet tar deres kunn-
skaper, erfaringer, følelser i bruk.

Pensjonist og omsorgsmenneske

Bernhard Paus, tidligere administrerende
overlege ved Martina Hansens Hospital i
Bærum, har det travelt som pensjonist. Hør
bare hva *Aftenposten* skriver i anledning av
Paus' 75-års dag nylig:

«Ingen som kjenner ham, regnet imidler-
tid med at han ville trekke seg tilbake til en
rolig pensjonisttilværelse. Omsorgsmennesket
Paus fant raskt sin nye arbeidsgiver, St.
Fransiskus-hjelpen i Oslo, hvis daglige leder
er hans hustru Brita. Han reiser i sykebesøk

PILEGRIM

Kva såg du, pilegrim, på reisa mot sør frå setet ditt, høgt over
skyer? Såg du menneska der nede?

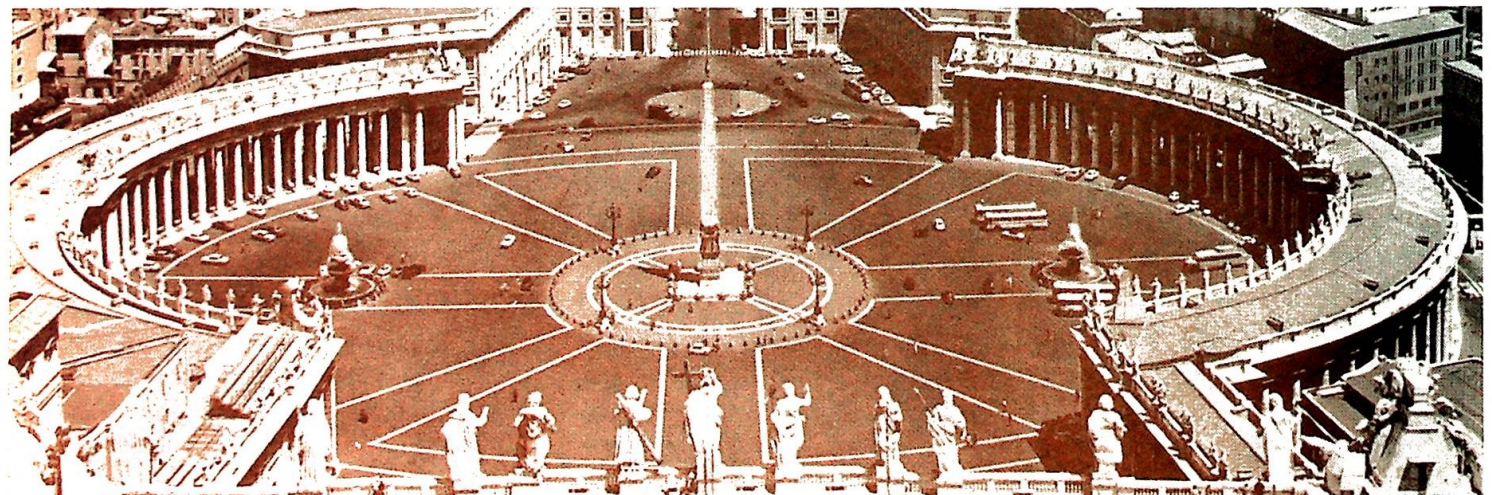
Kva såg du på messa i Santa Maddalena? Såg du dine reisefellar
reise seg frå benken på paterens ord. Eller så du Maddalena?

Kva såg du, pilegrim, på Forum Romanum, der triumfbogar
står frå tjuetals seklar attende? Såg du stolte hærmenn i panser og
plate, eller såg du slavar med raslande lekkjer?

Kva såg du, pilegrim, i Peterskyrkja; ein bygning på femten de-
kars flate med kuppel i 132 meters høgd, marmorskulpturen Pietá
og apostelen Peters glattstrokne tå. Såg du Michelangelos og men-
neskeættas grensesprengjande storverk. Eller såg du stein?

Kva såg du, pilegrim, på Petersplassen med sola steikte, og folka
trengde seg saman for å kome nær eit menneske med milde auge?
Såg du hundre og åttifire søyler, planta etter ein plan av Gian Lo-
renzo Bernini, eller såg du massane svare på kjærleikens bodskap
med jubel?

Kva såg du, pilegrim, på Olavsmesse i San Carlo al Corso? Såg
du ein heidning eller helgen, eller såg du hans Herre?

til alvorlig syke og døende mennesker, spesielt kreftpasienter, og gir dem ikke bare medisinsk behandling med erfaringer fra et langt legeliv, men også psykologisk og åndelig støtte ut fra sine rikt fasetterte egenskaper. Han har vært en ivrig deltager ved seminar om terminal pleie og landskonferansen «Omsorg ved livets slutt», og ble invitert til St. Christophers Hospice 3. Internasjonale konferanse i London i juni i år. Hans arbeidsdag har vært usedvanlig lang.»

Igjen katolsk prest på Grønland

Pater Paul Marx har for tredje gang på 20 år reist til Grønland for å lede den katolske menigheten der. Tidligere har Marx oppholdt seg på Grønland fra 1967 til 1974 og fra 1980 til 1981. Det er 50 katolikker på Grønland som hører til bispedømmet i København. Til støttespillere på Grønland har

Marx tre nonner. De arbeider alle i det lokale næringslivet og tilhører «Jesu Små Søstre-ordenen.» Pater Marx vil drive lokal okumenikk på Grønland. - Tiden er forbi da kristne menigheter trengte å konkurrere med hverandre. Nå er tiden inne til å omvende folks hjerter, sier Marx i en kommentar.

NØP

Av Sigurd Muri

13

Kva såg du på Corso, der du bar på di veske med setelbunkar, fast under armen? Dei små menneska som sat samankrøkte på fortauet, inn mot veggen, nei, dei såg du ikkje.

Kva såg du, pilegrim, den fjerde dagen i Domitilla, nede i jorda, i gangar gjennom fjell, med graver på sidene. Var det eit stort mørker, eller var det kanskje eit lys?

Kva såg du, pilegrim, den femte dagen, då tusentals menneske trengde seg på gjennom hundretals meter lange korridorar, for å kome fram til Capella Sistina før det stengde. I mylderet av menneske og gobelinar og måleri. Såg du Guds finger?

Kva såg du, pilegrim, den sjettedagen? Såg du bodar med koppar og kar og belte og blusar, figurar av gips og plastikk. Såg du Clara i krypta, og Frans sin sarkofag, biletrekkjer av kunstnaren Giotto. Såg du fredsfuglar stige mot himmelen? Såg du fattige Frans sin rikdom?

Kva såg du, pilegrim, på reise til Rom og Assisi? Såg du gater og stein og menneske, eller kva såg du, før den sjuande dagen kom med kvile?

Roma, 6. oktober 1985

Den moralske fantasi -
eller den intellektuelle?

I et seminar om kristendom og human-etikk uttalte Inge Lønning nylig at Human-Etisk Forbund og kirken står overfor langt viktigere utfordringer enn oppfatninger i enkeltstående moralspørsmål. Han ga uttrykk for håp om et konstruktivt samarbeid som kan sette den moralske fantasi på frifot. Den har stått på stedet hvil i to hundre år til fordel for

den intellektuelle fantasi!

Lønning la vekt på at det klimaet vi har i Norge mellom kirken og den human-etiske tradisjonen, - som Human-Etisk Forbund er uttrykk for, - er sær-norsk. Debatten har vært preget av at begge grupper har trukket seg ned i skyttergravene med den fare for selvrettferdighet som en slik posisjon medfører.

Generalsekretær Levi Fragell i Human-

Etisk Forbund sa at den første forutsetning for et samarbeid var å være villig til å ta opp konfliktene mellom kirken og human-etikere:

Vi må begynne med samarbeidsproblemer, fordi mange utenfor kirken føler avmakt over å oppleve at kristne misbruker sin posisjon. Den som føler seg tilsidesatt, kan vanskelig bli en inspirerende samarbeidspartner, framholdt Fragell. NTB

14 Thomas Patfoort:

SÅRET SANNHET

Det er minst tre gode grunner til at St. Olav ønsker å gi videre til sine lesere nedenstående anmeldelse av en fransk bok: La vérité blessée - Såret sannhet - en samling av pater Marie-Alain Couturiers spredte skrifter og notater gjennom et langt liv.

For det første gir de innsikt i et rikt, troende kunstnersinn. For det annet er pater Couturier kjent - i hvert fall indirekte - for mange norske katolikker og andre kirkebesøkere: freskene i St. Dominikus kirke og i Sta. Katarina-hjemmets kapell - begge i Oslo - er paterens verk. Og for det tredje er anmeldelsen skrevet av dominikanerpater Thomas Patfoort, i mange år en kjent og kjær skikkelse i vårt hjemlige katolske miljø.

Det finnes tekster som er så gode, så sterke, at de bør nytes som man nyter alkohol, langsomt og i ganske små slurker. Det gjelder så absolutt for pater Marie-Alain Couturiers spredte notater som nå er samlet i ett bind takket være «Menil Foundation». De som allerede kjenner paterens skriftlige produksjon, vil rundt om i denne nye samlingen finne igjen de opptegnelser og tanker som ble offentliggjort like etter hans død under den vakre tittelen *Bevare friheten* (Se garder libre.). (Hvorfor kunne man ikke beholde den? Den er mindre «markskrikerisk» og meget mer i forfatterens egen ånd.)

Vi føres midt inn i et liv. Pa-

ter Couturier var ingen profesjonell skribent. Han skrev sjelden uten at situasjonen tvang ham til det, eller på innstendig oppfordring. «De ser hvor uordnet og tilfeldig jeg tenker.» Men alltid våken som han var, følte han et behov for straks å gi sin beundring, sine tanker, protester, iakttagelser en skriftlig form. (Dette er ingen dagbok i fortløpende hefter.) Denne skribenten, som egentlig ikke var noen skribent, hadde et stort behov for å skrive og en sjelden evne til å finne vellykkede formuleringer.

Et verk, et liv

Her befinner vi oss på den mark som også har gitt gro-

bunn for de store heftene i serien *L'Art Sacré*, et mesterverk. I denne forbindelse er det verd å huske at pater Couturier sammen med pater Régamey hadde redaksjonsansvaret for *L'Art Sacré* fra 1948 til 1953. Han valgte å påta seg eneansvaret for 10-12 hefter. De ble kunstverk i seg selv, med enestående harmoni mellom tekst og bilder, han lot seg ikke avspore av noen utenforliggende hensyn. Disse store numrene av *L'Art Sacré* er nylig blitt sendt ut på nytt i litt forstørret format og samlet i ett album (M.-A. COUTURIER, *Art Sacré*, Menil Foundation). Hadde ikke uttrykket vært så pretensioøst, kunne man med rette ha kalt denne samlingen en veri-

Viktig oppgave for rektor

Universitetsrektor Inge Lønning, Oslo, er av Det Lutherske Verdensforbund (LVF) oppnevnt som medlem av den internasjonale katolsk-lutherske kommisjonen, melder Kirkens Informasjonstjeneste. Kommisjonen, som nå er nyoppnevnt av Vatikanet og LVF, skal se på hvordan Den katolske og de lutherske kirkene kan komme fram til større teologisk enighet, i teori og praksis.

NATIONEN

Reformatoriske fordømmer overvunnet

Først i de senere år er det lyktes å overvinne de århundrelange fordømmer om reformasjonens holdning til munkevesenet, hevdet den tyske protestantiske kirkehistoriker professor Gerhard Ruhbach under et økumenisk møte nylig i Hildesheim.

Det er særlig de protestantisk-katolske møter etter Det annet Vatikankonsil som har

skapt et nytt avslappet klima og har ført til en bedre innbyrdes forståelse.

Også innenfor protestantismen finnes det nå rundt 70 kommuniteter som er «livsvarig forpliktende fellesskap» og en søken etter åndelige livsformer, sa Ruhbach. Han er selv åndelig rådgiver for klosteret Amelungsborn, et fellesskap som søker å gjenopplive klostertradisjonen på stedet.

KATOLSK ORIENTERING

15

tabel lærebok i kristen estetik. De som levde nær innpå pater Couturier i denne skapende perioden, husker den som en rensende stormvind og en stor frigjørelse, og de husker hans ubestikkelige kvalitetskrav. Det er spennende å oppdage i *Såret sannhet* hvordan tanker i hans store verk her er skissert og videreutviklet; og det er bevegende å finne betroelser og undertiden pinefull uvisshet....

«I alle våre kunstneriske vurderinger, i alt vi påtar oss, er det en mulig eller mer eller mindre sannsynlig feilprosent på femti. Dette er en risiko vi må akseptere» (s.205).

I kveld, jeg var høflig, men hårdhjertet mot den snille og saktmodige Jean S. Hvor et vennlig ord, en kompliment, litt ekte oppmerksomhet ville ha gledet ham! Han er ikke ung lenger. I hans alder møter man skuffelser, mister illusjoner. Men den som velger å vise ubegrenset nestekjærlighet, blir avskåret fra å handle. For effektiv innsats på ethvert område forutsetter hardhjertethet, nesten skånselløse prinsipper; for veien må være åpen hvis man vil bevege seg raskt. Og tiden er knapp. Hvis jeg viser altfor meget omtanke for andre, får jeg ikke utrettet noe. Men hvorfor er vi her i denne verden, betyr vår innsats så meget at vi kan tillate oss å vise litt mindre barmhjertighet mot de fattige og små? (s.233)

Pater Marie-Alain Couturier (til høyre) og pater Thomas Patfoort - juni 1945.

Et åpent sinn

Noen av vår tids største kunstnere - Matisse, Picasso, F. Léger, Braque, Le Corbusier, for bare å nevne dem som han gav like meget som han selv mottok fra dem - hørte til hans faste omgangskrets. Det var et sjeldent eksempel på en virkelig dialog mellom en Guds mann som var tvangfritt og kompromissløst åpen for alle menneskelige verdier, og store personligheter som sprengte alle vedtatte kategorier. Le Corbusiers og Jouhandeaus

bemerkninger utfyller hverandre. Den første sa: «Pater Couturier var vår venn, han verdsatte det som er mest hellig for oss, troen i kunsten.» Og den andre: «Allerede hans nærvær, selv når han var taus og fjern, virket som en slags belæring, en rettesnor, som en samvittighet når vår egen tiet.» Pater Couturiers tanker om visse sider av Picassos maleri, som han for øvrig var en stor beundrer av, er karakteristiske og meget dypsindige og treffende:

Det som virker støtende i Picassos maleri (jeg tenker f.eks. på «Ung pike med hane»), er hans hjerteløse og grusomme behandling av virkeligheten, det er alltid et blasfemisk trekk hos ham. Slike arbeider kan bare vurderes hvis man ser dem fullstendig isolert fra virkeligheten, og tar dem for det de er, som troskyldige blomster: da ser man hvor ypperlig de er komponert. Det er blomster av planten Picasso - det og intet annet. Og slik må de vurderes. Hvis man betrakter dem som det, vil man synes at de er praktfulle. Men det er sant at Picassos reelle grusomhet ødelegger denne gleden for oss. Men det er kanskje også sant at det til dels er nettopp dette avsindige opprør, denne identifikasjon med vår tids vold og ondskap som gir Picassos maleri styrke og kraft (s.382).

Kinesisk biskop løslatt

Etter det Amnesty International kjenner til er Folkerepublikken Kinas lengstsittende samvittighetsfange, biskop Gong Pinmei, løslatt i sommer. Han ble arrestert i september 1955, og har altså tilbrakt 30 år bak murene.

Det var under en utrenskning av «kontra-revolusjonære» motstandere av kommu-

nistpartiets politikk at Gong Pinmei ble fengslet. Det tok nesten fem år før han ble dømt - til livsvarig fengsel. Han forble lojal mot Vatikanet og hevdet at Den katolske kirken måtte være uavhengig av staten. Han ville heller ikke anerkjenne autoriteten til den offisielle Kinas patriotiske katolske sammenslutning, som oppsto i 1950-årene for å overvåke den katolske kirken i landet.

I følge talsmenn for den patriotiske katolske sammenslutningen ble biskopen løslatt på prøve etter at han hadde innrømmet sin motstand mot kommunistpartiet, regjeringen og alle sider ved kirkereformene. Han satt i en periode i en arbeidsleir i Anhui-provinsen, men tilbrakte størstedelen av de 30 årene i fengsel i Shanghai. Over lengre perioder skal han ha vært isolert.

AMNESTY NYTT

16

Pater Couturier var åpen for sannheten, virkeligheten, i alle dens former, men ikke uten å vurdere dem. Han hadde en redsel for sekterisk ensidighet: «Vi er ikke marxister, vi har ingen sans for marxismen. Men vi vil heller ikke at man av anti-marxisme skal avvise de problemer som marxismen avslører, og som den iallfall kan rose seg av å forsøke å finne en løsning på» (s.315). Gandhis appell og heftige utfordring til Vestens samvittighet gjør et dypt inntrykk på ham. Pater Couturier stiller seg først helt åpen for «den spinkle askets» tanker og gir ham lojalt alle sjanser; det er først i annen omgang at han distanserer seg og avslår å følge ham - men ikke uten å bli merket og foruroliget av dette møte.

Blikk på Kirken og de kristne

Han vender uavlatelig tilbake til Kirkens anliggender, med uendelig ømhet og forferdende klarsyn.

Man må akseptere alt, tåle alt for å leve uten forbehold i Kirken, men man må også uavbrutt, uopphørlig presse mot randen, mot grensene for å utvide dem. Egentlig er dette én og samme reaksjon, og den har sitt ut-

Freskomaleri av Marie-Alain Couturier i Sta. Katarinahjemmets kapell, Oslo.

spring i troen (s.284).

Indianerne ble hugget ned og deretter omvendt og overlatt til sin materielle og åndelige nød. Man bygget, man lot bygge, tusenvis av yndige kirker til dem for å trøste dem i deres nød, gylne porter til et paradys som man for øvrig ikke lot dem få noen føling med her nede (s.32).

Han gjenoppdager Evangeliets grunnleggende livslover og gir dem en ny og uforlignelig språklig form: «Du skal ikke avsky det onde mer enn du elsker det gode: la ikke ditt hat til det onde bli større enn din kjærlighet til det gode, for da vil ditt hjerte bli bittert og fylt av hat, mer fylt av hat enn av kjærlighet» (s.272). Vrengbilder blir spiddet uten nåde:

«Religionen hadde ikke gitt henne annet enn en mulighet til å distansere seg fra andre mennesker.» (s.205).

Vi blar om og finner en plutselig ydmyk og unnselig betrouelse:

Det finnes mennesker som er stjerner: de lyser for andre, men selv er de i mørke. Deres eget lys opplyser dem ikke (s.351),

eller et lynglimt:

Sent en kveld gikk jeg oppover langs kløften... Det var blitt kaldt, men jeg gikk fortsatt oppover. På dette naturskjønne sted fikk jeg et øyeblikk en følelse av at jeg utmerket godt kunne ta mitt eget liv (s.273).

Nivå

Bak hver eneste side i denne store boken, uansett hva det dreier seg om - kunst, politikk, sivilisasjonens problemer, Kirken, de kristne, menn og kvinner av alle miljøer og aldre - fornemmer vi et levende hjerte og en stor og levende ånd. Alt her virker opplevd i ordets beste betydning. Opp-tegnelsene fra årene 1946-1947 åpner med dette praktfulle penselstrøk:

Det finnes knapt noe så berusende som nattergalens sang i juni-netter i Europa og Lille-Asia: Den kan drive mennesker til de sterkeste følelser, de mest vidtrekkende beslutninger, gi et

Flere pavereiser til Latin-Amerika

Pave Johannes Paul II planlegger for tiden flere reiser til Latin-Amerika. Nylig ble det gjort kjent i Bogota at paven skal besøke Colombia i begynnelsen av juli neste år. Like etterpå ble det opplyst i Santiago de Chile at paven hadde takket ja til en invitasjon til Chile. Dette er nå bekreftet i Vatikanet samtidig med at det er kjent at paven vil avlegge Argentina et besøk på den samme

reisen han skal til Chile. Denne reisen er lagt til 1987 uten at tidspunktet er nærmere fastlagt. Mens det tidligere ble sagt fra Vatikanet at paven ikke ville komme til Chile så lenge Pinochet opprettholdt sitt diktatur, synes denne holdningen å være endret. Årsaken til dette kan være den lykkelige løsningen Chile og Argentina har funnet frem til i konflikten om Beagle-kanalen hvor det pavelige diplomati spilte en viktig rolle.

NØP/KIPA

Klosterjord til jordløse i Hellas
Den greske regjeringen offentliggjorde nylig et forslag som går ut på å overføre land til jordløse bønder. Områdene som tenkes overført tilhører i dag klostre i Den gresk-ortodokse kirke i landet. I 1952 ble det vedtatt at staten skulle ta over 80 prosent av kirkens land, men dette er ennå ikke gjennomført. Dessuten ligger store jordbruksarealer brakk eller er tatt over av tilfeldige uten at dette er formelt godkjent.

NØP/EP

17

liv en annen retning. I seg selv er sangen uten mening: Det er i oss den får sitt menneskelige innhold og kraft. Den driver oss til å synge, og det er rytmen og innholdet i vår egen indre sang vi følger, med hele vår sjel og med hele vårt legeme; den indre enhet mellom legeme og sjel, mellom frihet og tanke, fortettes. Denne sangen som nattergalen har vekket i oss i natten, er alt som våker i oss, og hele resten av det sovende menneske følger den, lik søvngjengere som drømmen alene får til å stå opp, bevege seg og handle uten feil, og som man ikke bør tale til, ikke røre... En

slik søvn er ikke alltid absolutt: mennesket sover med vidåpne øyne, hjertet slår, viljen velger og beslutter, tanken får form og renses med den ytterste oppmerksomhet, en kjærlighet fullstendig uten lidenskap råder uinnskrenket. Men det er sant at alt som omgir denne rene handling er søvn, tilintetgjørelse.

Jeg skriver dette ned fordi det er i det samme lønnlige og ensomme området i sjelen at det som er renest og mest kostelig i kunsten gir seg til kjenne, uten idéer og uten ord (s.143).

Tonen er gitt, og fra dette

nivå synker den aldri, uansett om det dreier seg om den gamle hunden Pataud, katten Ramone, delfiner som leker i opprørt hav, kapellet i Vence, den kanadiske kunsts fremtid, rettssaken mot marskalk Pétain, en krigsjul i Amerika, en 14.juli-feiring i en ambassade, en tigger han har snakket med på gaten, en kunstner som har tatt sitt eget liv.

Marie-Alain Couturier
La vérité blessée
Plon 1984

Er det lov å si stopp når man ikke orker mer?

Spørsmålet tas opp i boka «Når veiene skilles», utgitt i år på Universitetsforlaget. Forfatteren Barbro Sætersdal, - selv mor til en sterkt funksjonshemmet gutt - mener at foreldre til funksjonshemmede barn er blitt offer for sterkt skiftende omsorgs-ideologier.

For en generasjon siden het det at vi skulle glemme barnet og plassere det på institusjon, sier Sætersdal. Nå er den rådende ideologi at vi skal beholde barnet så lenge som mulig. Ethvert barn har det best i

sin egen familie, heter det fra Stortingets sosialkomité. Det høres fint ut, men det er kanskje ikke det beste for alle familier. Jeg tror ikke på den norske nærmiljøromantikken. Den bygger på forutsetningen om at naboer og nærmiljø trer støttende til. Dette er en myte.

Barbro Sætersdal forteller at hun selv ble slitt mellom ønsket om å gi sin sønn et godt oppvekstmiljø, og ønsket om å leve sitt eget liv.

Bør foreldre til sterkt funksjonshemmede barn i større grad tillate

seg å si stopp, og heller plassere barnet på institusjon?

Ja, hvis man ikke greier mer. Men det er bare så sørgelig at alternativene er så dårlige, sier Barbro Sætersdal. Adskillelsen ville bli lettere hvis man visste at barnet ble tatt skikkelig hånd om. De fleste synes de store sentralinstitusjonene er dårlige. De ønsker mindre boligenheter, eller mulighet til avlastning slik at de kan beholde barnet hjemme. ●

Bibel-glede

Nytestamentet på slovensk i folkelig oversettelse ble nylig utgitt i Ljubljana (Jugoslavia). Førsteopplaget var på 6.500 eksemplarer. I løpet av en måned var hele opplaget utsolgt. Nye forsyninger er underveis.

En ny bibeloversettelse på moderne itali-

ensk er utgitt i sommer: et resultat av årelangt arbeid av oversettere fra forskjellige kirkesamfunn. En høytidelig markering av begivenheten skjer ved overrekkelse av den nye bibelboken til Italias president, paven og formannen for den evangeliske kirkesøderasjon.

NYTT OM BIBELEN

18

Arne Fjeld:

*Svein Åtlands innlegg
«Kom frem igjen,
katolikker»
er en oppfordring
til å dele verdier
i økumenisk hensikt.*

*Dette er et
prisverdig anliggende.
Redaksjonens overskrift
og billedvalg
tyder imidlertid på
at spørsmålet om
ordenssøstrenes klær
skulle være hovedpoenget,
og jeg har lyst til
å komme med
noen bemerkninger
til det temaet.*

Mitt første inntrykk er at forfatteren ser problemet utenfra. «Idet jeg trer inn i det nyinnredede kirkerom med vidunderlige farger og lysvirkninger, slår det mot meg et pust av den reneste svale luft som øyeblikkelig forteller meg: Presis slik var det i min barndoms forestilling om nonnens sykehus.» Dette minner meg om min barndoms forestillinger om ekteskapet. Jeg hadde sett på kino at den hvitkleddede brud - eller aller helst prinsessen - hadde

funnet den rette, den eneste hun kan elske, de giftet seg, og så levde de lykkelig alle sine dager.

Sannheten om ekteskapet og ordenslivet er at det er vanskelig. Romantiske forestillinger er til liten hjelp i virkelighetens verden. I denne verden har mange ordenssøstre og ordensbrødre kommet til at det er hensiktsmessig for deres sendelse å gå kledd som «anonyme sivilister», eller som medmennesker.

Først er det verd å nevne at ordensstiftere aldri har ønsket at deres søstre eller brødre skulle bære en oppsiktsvekkende drakt. Snarere har de valgt en uanselig drakt i pakt med stifterens tid. Søstrene var ofte kledd som enker. Jesu Små Søstre, stiftet i vårt århundre, går kledd i blå denim og strikkejakke. Når «nonner» ofte har sett ut som anakronismer, er det fordi deres drakt ikke ble forandret i takt med klesstil forøvrig. Fra å være en hjelp til å utføre deres gjerning, ble ordensdrakten en hindring. Tenk hvilken limousine som skulle til for å frakte fire St. Vincentsøstre kledd som tegningen på s.21 i nr. 10. Og tenk hvilket personale man måtte ha på vaskeriet for å stive og stryke hodeplagget!

Oppmuntrende tall

57 nye prestestudenter i år i erkebispedømmet Köln, melder PEK, Presseamt des Erzbistums Köln. Mange av de nye studentene er kjent fra før ved Collegium Albertinum i Bonn hvor de nå har begynt sine studier: De har deltatt i studiedager, weekend-møter, «yrkesorientering for prester» og andre tiltak som går ut på å gjøre unge mennesker kjent med teologistudium og prestegjering.

KVINNER OG KLÆR

Christian Dior tegnet ny uniform til disse søstrene i 1960-årene; dette til trøst for tilskuerne som lengter etter «de skjønneste kledninger.»

Søstre erfarer til tider at ordensdrakten gjør det lettere for dem å vitne om troen. Men like ofte gjør de den motsatte erfaring. Drakten skaper avstand. Drakten hindrer mange i å se søstre som medmennesker og medkristne. Mange tror ordenssøsteren er et vesen fra en annen klode eller en engel uten kropp. De tror at de ikke kan snakke med henne om dagligdagse ting. Eller de tror at hun er sjefen. En søster som underviste på en privatskole i Oslo, ble ofte tiltalt som rektor så lenge hun bar ordensdrakten, noe hun ikke var. Synet av en søster i drakt minner kanskje noen om Jesu Kristi Evangelium. Men de fleste tenker nok: «Det merkelige mennesket har jeg ingenting felles med.»

Ordensdrakten bevarer sin store verdi for ordenssamfunnene selv. Gud kaller svært forskjellige mennesker til å bo under samme tak og ta del i den samme sendelse. De har et skarpt blikk for sine egne og søstrenes/brødrenes svakheter, og spenninger er del av hverdagen. Ordensdrakten

Ikke siden 1950-årene har det meldt seg så mange prestestudenter i erkebispedømmet Köln. De fleste kommer rett fra skolebenken, men noen kommer også fra yrkeslivet, fra andre studier eller fra ordenslivet. Flesteparten er storbyungdom. Det totale antall prestestudenter i erkebispedømmet Köln er 272, også det et tall som man må vel 20 år tilbake i tiden for å finne maken til.

A / S NORSKE SHELL

Leverandør av oljeprodukter til de fleste katolske institusjoner.

BESTILLING: (02) 19 12 00 - SERVICE (02) 19 12 20

minner ordensmedlemmene om at de hører sammen, og at det felles kall er viktigere enn meningsforskjeller og temperamentsforskjeller. Likesom den felles eiendom, den felles regel, felles stifter og spiritualitet, hjelper drakten søstrene til å oppleve seg som et fellesskap. Romantiske misforståelser truer ikke her.

Som konklusjon vil jeg

nevne, at jeg som 8-årig ikke-katolsk barn lå på Sankt Josephs Hospital i Drammen. Jeg syntes at en av søstrene var «slem» - formodentlig trett og gammel - og en annen «snill». Ordensdrakten gjorde ikke noe fra eller til. Denne vanlige erfaringen har i Frankrike nedfelt seg i et ordspråk: «L'habit ne fait pas le moine»: det er ikke ordensdrakten som

skaper munken.

Det ville glede meg hvis legfolk viste ordenssøstre den tillit at de stolte på at søstrene selv best kan vurdere når de skal bære ordensdrakten.

Svein Åtland stiller et viktig spørsmål: hvordan skal vi norske katolikker best kunne dele vår tro og våre verdier med den norske almenhet? Fortsett å hjelpe oss med det!

Liten og vennlig redaksjonell anmerkning: overskriften overtok vi fra Svein Åtland, illustrasjonene vårt valg. Men om vi der felt for en fristelse eller i en felle, skal være usagt. Og bare kvinner og klær var det vel ikke! Det var faktisk en vaskeekte dominikaner med i bildet - riktignok med påskriften «god gammel årgang». Men det forhindrer jo ikke at også nyere årganger kan være gode... svært gode...

KULTURTILBUD

Vi faller pladask for fristelsen - og sakser fra Hanna Kvanmos nyutkomne selvbiografi: «Derfor»:

«Jeg vet ikke om folk nordfra er mindre religiøse enn andre. I min oppvekst var det vanlig at folk sto på brukbar fot med de høyere makter. Men det hindret dem ikke å gå på dans eller more seg.

Folk har iallfall ikke hatt for vane å bære sin gudstro utenpå. Kanskje kampen mot elementene forbød en utvendig og lettvinnt omgang med det religiøse.

Mitt eget forhold til kristendom-

men har jeg avklart gjennom et langt liv: Jeg har fått dette livet for å bruke det her på jorda. Det er min store gave. Når det er slutt her, er det slutt. Jeg tror ikke på noe etterpå. Men jeg skal være den siste til å ta fra andre deres tro.

Og jeg kan min bibel. I barndommen tilbrakte jeg mange somrer hos bestemor på Senja. Hun eide to trykksaker: Bibelen inne i stua. Og «Kooperatøren» på utedo. Jeg slukte begge deler.

Unger flest i Harstad hadde sjelden råd til å gå på kino. I stedet gikk vi på messe i den katolske kirka. Det var vår form for teater. Dessuten

gikk vi på søndagsskole i Frelsesarmeen. Det var fattigfolks kulturtilbud. Der var det musikk og sang. Og Bibelhistorien ble framstilt som dukketeater i en sandkasse. Det hører til mine gode minner.»

Derfor, altså! Og vi som stadig får høre fra ungt hold at kirke er kjedelig!

Det er jo rørende å rangere som kulturtilbud i utkantstråka, selv om vi ikke riktig vet om det sier så overvettes meget akkurat i denne forbindelse... Skjønt, kanskje nettopp derfor? ●

GAVEIDÉ

til den som har nesten alt,
men mangler St. Olav:

Gi et gaveabonnement :

I 1986 koster bladet
Utlandet (ikke Skandinavia)

kr. 140 pr. år.
kr. 160 pr. år.

Rapport om Ungdomsseminaret

UNGDOMSSEMINARET på Mariaholm fra 3-10. august samlet ca. 70 deltakere, som representerte ungdommer fra hele landet og andre organisasjoner/institusjoner innen den katolske kirke. I seminar-uken drøftet man i 10 emnegrupper viktige spørsmål og saker de «unge» i vår kirke er opptatt av og vil engasjere seg i.

Det sentralt organiserte ungdomsarbeid ble vurdert, og de «unges plass i menigheten» ble etterlyst. Aktiv deltakelse i menighetens liv på alle plan (liturgi, katekese, sosialt samvær og engasjement, organisasjon) er en forutsetning for at de unge vil føle seg «hjemme» i menigheten. Kommunikasjon og samarbeid mellom de enkelte grupper innenfor menigheten vil skape et mer engasjert og levende miljø.

Spørsmål om «samliv og ekteskap» - «innvandrere i menigheten» - og om vårt «samfunnsansvar» var like brennende for de unge som forsøket på å finne frem til bedre «katekese»-tilbud og et rikt bønneliv. Det kom frem forslag om nye leirtilbud og ønske om at ledertreningstilbudet og organisasjonsstrukturen blir lagt mer til de enkelte regioner.

Seminaruken på Mariaholm

var et ledd i en refleksjonsprosess som begynte for ca. 1 år siden. Visjoner, tanker, idéer og konkrete forslag, som kom frem på Mariaholm vil danne arbeidsgrunnlag for flere år fremover. Og nå er det ikke lenger 70 representanter eller «UNKF» som skal gjøre undere. Tvertimot vil Ungdomsseminaret være en utfordring til menigheten. Det er først og fremst her de unge søker et livgivende fellesskap.

Alle representanter fra den «voksne kirke» takket for seg i slutten av uken. De var glade for å ha fått lov til å oppleve det fellesskap, det engasjement og den arbeidsinnsats de «unge» hadde vist. De hadde kommet til Mariaholm med «sommerfugler i maven», og de dro derfra i glede og med respekt for de unge.

*Søster Beate Grevenkamp
Ungdomssekretær i
Oslo Katolske Bispedømme*

Søster Beates rapport er hentet fra et hefte som inneholder samtlige foredrag som ble holdt på seminaret + arbeidsgruppene rapporter og anbefalinger. Det koster kr. 20,- (ekskl. porto) og kan bestilles hos: UNKF, Akersvn. 5, 0177 Oslo 1

ST. OLAVS REDAKSJON

*ønsker alle sine lesere og
bidragsydere, annonsører
og forretningsforbindelser
en gledelig jul
og et godt, nytt år
og takker for
all velvilje og støtte i
1985*

Den 31. oktober ble erkebiskop Henri Lemaître utnevnt som pro-nuntius for de 5 nordiske land. Han er født den 17. oktober 1921 i Mortsel (Antwerpen); han ble presteviet den 28. juli 1946. Etter å ha gjort diplomatisk tjeneste i Jerusalem, Libanon, Iran, Ma-

dagaskar, Holland og Østerrike, ble han bispeviet den 20. juli 1969 for å bli apostolisk delegat i Vietnam og Kambodja, 1969-75, og senere i Uganda, 1975-81; deretter ble han formann for «Aide à l'Eglise en détresse».

For kort tid siden kom msgr.

Francois Bacqué til Vedbæk som nuntiatursråd. Msgr. Bacqué er født i bispedømmet Bordeaux; han kom fra Lisboa i det han har byttet med den tidligere nuntiatursråd Msgr. A Tricarico.

Ved pastor Johs. J. Duins begravelse

21

En trofast Herrens tjener er gått bort. Vi er her for å ta avskjed med ham og anbefale ham til Guds barmhjertighet.

Pastor Duins personlighet og profil var så kjent at det synes overflødig her med noen ytterligere presentasjon. Bare noen korte fakta:

Pastor Johannes Joseph Duin var født den 12. november 1912 i Nederland. Han studerte ved universitetene i Leuven og Fribourg og ble presteviet i Nijmegen, Nederland, i 1937 av biskop Michael Buckx fra Helsingfors.

I september 1939 kom han til Norge og ble straks utnevnt til kapellan ved St. Olav Domkirke i Oslo. Fra 1947-1957 var han sogneprest i Porsgrunn. Deretter her på Hamar helt til sin død, bare avbrudt av tre år i Halden fra 1965-1968.

Pastor Duin var en pliktoppfyllende og samvittighetsfull prest. Han sparte hverken på tid eller krefter for regelmessig å holde kontakt med sin spredtboende menighet. Ikke alle er vel klar over hvor mange venner han hadde rundt om i sitt vidstrakte sogn, og hvor mange det er som nå vil savne hans prestelige omsorg.

At pastor Duin var en anerkjent historiker, er derimot

adskillig bedre kjent. Hans store forkjærlighet gjaldt Mørderkirkens historie i Norge. For et år siden kunne han publisere en bok med tittelen «Streiftog i norsk kirkehistorie» som inneholder noen av hans mange og meget interessante artikler.

Pastor Duin ble presteviet på selveste påskedag 1937. Han ønsket at påskemessen skulle feires ved hans begravelse. Jeg er glad for at så

mange kolleger har villet vise ham den siste ære.

Særlig gleder vi oss over at hans nærmeste slektninger kunne komme fra Nederland før hans død og bli her inntil i dag.

I taknemlighet over pastor Duins oppofrende innsats for Kirken i Norge gjennom sitt liv som prest, lyser jeg fred over hans minne.

Biskop Gerhard Schwenzer

Liturgisk kalender

DESEMBER

10. Ferial. Jes. 40, 1-11
Matt. 18, 12-14
11. Ferial el. Damasus I, pave.
Jes. 40, 25-31.
Matt. 11, 28-30.
12. Ferial el. Johanna Fransiska av
Chantal, nonne. Jes. 41, 13-20.
Matt. 11, 11-15.
13. Lucia, jomfru og martyr.
Jes. 41, 13-20.
Matt. 11, 16-19.
14. Johannes av Korset, prest og
kirkelærer. Sir. 48, 1-4. 9-11.
Matt. 17, 10-13.
15. 3. søndag i advent
Sef. 3, 14-18a.
Fil. 4, 4-7, Luk. 3, 10-18.
16. Ferial. 4. Mos. 24, 2-7, 15-17a,
Matt. 21, 23-27.
17. Ferial. 1. Mos. 49, 2, 8-10.
Matt. 1, 1-17.
18. Ferial. Jer. 23, 5-8.
Matt. 1, 18-24.
19. Ferial. Domm. 13, 2-7, 24-25a.
Luk. 5-25.
20. Ferial. Jes. 7, 10-14.
Luk. 1, 26-38.
21. Ferial. Salomos Høys.
2, 8-14. Luk. 1, 39-45.
22. 4. søndag i advent.
Mika 5, 2-5a, Hebr. 10, 5-10.
Luk. 1, 39-45.
23. Ferial. Mal. 3, 1-4, 5-6
Luk. 1, 57-66
24. Ferial 2. Sam. 7, 1-5, 8b-12,
14a-16. Luk. 1, 67-79.

JULETIDEN

24. Herrens fødsel
Vigiliemesse
Jes. 62, 1-5.
Ap.Gj. 13, 16-17. 22-25.
Mt. 1, 1-25 (el. 18-25).
25. De tre julemesser
I. Jes. 9, 1-6.
Tit. 2, 11-14.
Lk. 2, 1-14.
II. Jes. 62, 11-12.
Tit. 3, 4-7.
Lk. 2, 15-20.
III. Jes. 52, 7-10.
Hebr. 1, 1-6.
Joh. 1, 1-18 (el. 1-5. 9-14).
26. Stefan, Kirkens første martyr.
Ap.Gj. 6, 8-10; 7, 54-59.
Mt. 10, 17-22.

Julegudstjenester

ASKER OG BÆRUM

Mariakirken, Nyveien 17, Stabekk

- 18.12. Onsdag kl. 18.30 *Botsandakt med anledning til skriftemål.*
24.12. Julaften kl. 15.30 *Familiégudstjeneste med eukaristifeiring*
kl. 24.00 *Midnattsmesse (Overføres i radio)*
25.12. Første juled. kl. 10.45 *Høymesse*
26.12. Annen juled. kl. 10.45 *Sangmesse*
31.12. Nyttårsaften kl. 17.45 *Takkegudstjeneste med eukaristifeiring*
01.01. Nyttårsdag kl. 10.45 *Høymesse*

Eikeli Katolske Kirke - Kristi Freds Kirke, Veståsen 18, Hosle

- 24.12. Julaften kl. 23.00 *Midnattsmesse (engelsk)*
25.12. Første juled. kl. 10.30 *Høymesse (engelsk)*

BERGEN

St. Paulus Kirke, Christiesgate 16

- 23.12. Mandag kl. 11.00 *Messe*
24.12. Julaften kl. 15.00 *Barnegudstjeneste*
kl. 20.30 *Messe på vietnamesisk*
kl. 24.00 *Midnattsmesse*
25.12. Første juled. kl. 11.00 *Høymesse*
26.12. Annen juled. kl. 11.00 *Messe*
28.12. Lørdag kl. 19.00 *Messe*
29.12. Søndag kl. 9.00 *Messe*
kl. 11.00 *Høymesse*
30.12. Mandag kl. 11.00 *Messe*
01.01 kl. 11.00 *Messe*

Vår Frue Kirke, Nylandsvn. 31

Henvendelse telefon: (05) 25 77 07 eller (05) 32 54 10

DRAMMEN

St. Laurentius Kirke, Cappelens gt. 1

- 24.12. Julaften kl. 15.00 *Barnegudstjeneste*
kl. 24.00 *Midnattsmesse*
25.12. Første juled. kl. 11.00 *Høymesse*
26.12. Annen juled. kl. 11.00 *Høymesse på vietnamesisk*
kl. 16.30 *Messe på Kongsberg*
28.12. Lørdag kl. 15.00 *Messe på ungarsk*
31.12. Tirsdag kl. 18.00 *Messe*
01.01. Nyttårsdag kl. 11.00 *Høymesse*

LILLESTRØM

St. Magnus kirke, Romeriksgata 1

- 24.12. Julaften kl. 15.00 *Familiégudstjeneste*
kl. 24.00 *Midnattsmesse*
25.12. Første juled. kl. 10.30 *Høymesse*
26.12. Annen juled. kl. 10.30 *Høymesse*
29.12. Søndag kl. 9.00 *Ottemesse*
kl. 10.30 *Høymesse*
01.01 Nyttårsdag kl. 10.30 *Høymesse*

OSLO

St. Olav Domkirke, Akersvn. 1

- 11.12. Onsdag kl. 18.00 *Botsandakt med anledning til skriftemål*
15.12. Søndag *Messer som vanlig*
22.12. Søndag *Messer som vanlig*
24.12. Julaften kl. 15.00 *Barnegudstjeneste*
kl. 24.00 *Midnattsmesse*
25.12. Første juled. kl. 9.30 *Messe*
kl. 11.00 *Høymesse. Biskopen preker*
kl. 19.00 *Messe på engelsk*
26.12. Annen juled. kl. 11.00 *Messe. Eneste messe denne dag*
31.12. Nyttårsaften kl. 18.00 *Takkegudstjeneste med eukaristifeiring*

01.01. Nyttårsdag	kl. 9.30	Messe
	kl. 11.00	Høymesse
	kl. 19.00	Messe på engelsk
05.01. Søndag		Messer som vanlig. Menighetens juletreffest etter 11.00-messen.

Ekstraanledning til skrifte:

20.12. fredag: 17.30-18.00 og etter messen

23.12. mandag: 17.30-18.00 og etter messen

St. Hallvard Kirke, Enerhauggt. 4

22.12. Søndag	kl. 8.35	Fromesse
	kl. 11.00	Høymesse med botsliturgi, anledning til skriftemål etter messen
24.12. Julaften	kl. 14.00	Barnegudstjeneste
	kl. 19.00	Vietnamesisk messe
	kl. 22.45	Midnattsmesse (MERK TIDEN).
25.12. Første juled.	kl. 8.35	Fromesse
	kl. 11.00	Høymesse
26.12. Annen juled.	kl. 11.00	Messe
29.12. Søndag	kl. 8.35	Fromesse
	kl. 11.00	Høymesse
01.01. Nyttårsdag	kl. 11.00	Høymesse

St. Dominikus Kirke, Neberggt. 15

24.12. Julaften	kl. 16.00	Barnegudstjeneste
	kl. 24.00	Midnattsmesse
25.12. Første juled.	kl. 11.00	Høymesse
		Merk: Ingen annen messe 1. juledag
26.12. Annen juled.	kl. 11.00	Messe
29.12. Søndag		Vanlige søndagsmessetider
31.12. Nyttårsaften	kl. 18.30	Messe
01.01. Nyttårsdag	kl. 11.00	Høymesse

STAVANGER

St. Svithun, Dronningensgt. 8

24.12. Julaften	kl. 16.00	Barnemesse
	kl. 20.00	Engelsk messe
	kl. 21.30	Vietnamesisk messe
	kl. 23.30	Norsk midnattsmesse
25.12. Første juled.	kl. 9.30	Engelsk messe
	kl. 11.00	Høymesse
26.12. Annen juled.	kl. 11.00	Høymesse
01.01. Nyttårsdag	kl. 11.00	Høymesse

TROMSØ

Vår Frue kirke, Storgt. 94

22.12. Lørdag	kl. 19.00	Aftenmesse
23.12. 4. s. i advent	kl. 11.00	Høymesse
24.12. Julaften	kl. 24.00	Midnattsmesse
25.12. Første Juled.	kl. 11.00	Høymesse
26.12. Annen Juled.	kl. 11.00	Høymesse
28.12. Lørdag	kl. 19.00	Aftenmesse
29.12. Den hellige families fest	kl. 11.00	Høymesse
01.01. Nyttårsdag	kl. 11.00	Høymesse

TRONDHEIM

St. Olav, Prinsensgt. 2A2

24.12. Julaften	kl. 15.00	Barnegudstjeneste
	kl. 24.00	Midnattsmesse
25.12. Første juled.	kl. 11.00	Høymesse
26.12. Annen juled.	kl. 11.00	Høymesse
01.01. Nyttårsdag	kl. 11.00	Høymesse

27. Johannes, apostel og evangelist.
1. Joh. 1, 1-4. Joh. 20, 2-8.
28. De uskyldige barn i Betlehem, martyrer.
1. Joh. 1, 5-2, 2. Mt. 2, 13-18.
29. Den hellige familie, Jesus, Maria og Josef.
1. Sam. 1, 20-22, 24-28.
1. Joh. 3, 1-2, 21-24.
Luk. 2, 41-52.
30. 6. dag i juleoktaven.
1. Joh. 2, 12-17.
Luk. 2, 36-40.
31. 7. dag i juleoktaven.
1. Joh. 2, 18-21. Joh. 1, 1-18.
(Memoria til Sylvester I, pave, mulig).

JANUAR 1986

1. Høytid for Guds hellige mor Maria.
4. Mos. 6, 22-27. Gal. 4, 4-7.
Lk. 2, 16-21.
2. Basilius den store og Gregor fra Nazianz, biskop og kirkelærere. (Norske Tidebønner Uke 1)
1. Joh. 2, 22-28. Joh. 1, 19-28.
3. Ferial. 1. Joh. 2, 29-3, 6. Joh. 1, 29-34.
4. Ferial. 1. Joh. 3, 7-10. Joh. 1, 35-42.
5. Herrens åpenbaring.
Jes. 60, 1-6. Efes. 3, 2-3a, 5-6.
Matt. 2, 1-12.
6. Ferial. 1. Joh. 3, 22-4, 6.
Matt. 4, 12-17, 23-25.
7. Ferial el. Raimund av Penafort
1. Joh. 4, 7-10. Mk. 6, 34-44.
8. Ferial. 1. Joh. 4, 11-18.
Mk. 6, 45-52.
9. Ferial. 1. Joh. 4, 19-5, 4.
Luk. 4, 14-22a.
10. Ferial. 1. Joh. 5, 5-6, 8-13.
Luk. 5, 12-16.
11. Ferial. 1. Joh. 5, 14-21.
Joh. 3, 22-30.
12. Herrens dåp.
Jes. 40, 1-5, 9-11.
Tit. 2, 11-14, 3-4-7.
Luk. 3, 15-16, 21-22.

TEMPUS PER ANNUM før Fastetiden

13. Hilarius, biskop og kirkelærer.
1. Sam. 1-18. Mk. 1, 14-20.
14. Ferial. 1. Sam. 1. 9-20.
Mk. 1, 21b-28.
15. Ferial. 1. Sam. 3, 1-10.
Mk. 1, 29-39.

St. OLAV

BOKHANDEL

Akersveien 14, Oslo 1

Utvidete åpningstider i desember

9.12.-13.12.	kl. 9-17
16.12.-23.12.	kl. 9-18
Lørdager:	kl. 9-15
Lørdag 21.12.	kl. 9-18
Julaften:	kl. 9-12

Ønsker du å gi en julegave utenom det vanlige?

Nå har vi det største utvalget i *staller, krybbefigurer, madonnafigurer, kors* m.m. fra Frankrike, Italia, Tyskland og Norge.

Mange nydelige gavebøker for voksne og barn

Plater og kassetter

Julemusikk fra hele verden, gregoriansk, ortodoks, klassisk religiøs musikk, folkemusikk.

Kalendere

Ikonkalendere, Madonnakalendere, Orgelkalendere, Pauluskalendere, Mon Agenda, og andre kunstkalendarer.

Nydelige julekort med kristne motiver

Ikoner,

både håndmalte og reproduksjoner.

Røkelse, røkelseskar, trekull

Kom mens utvalget er størst. Eller skriv til oss, vi sender over hele landet. Be om litteratur- og plate-kassettilister.

FORSIKRINGSBOKSSELKAPET LIVSFORSIKRINGSBOKSSELKAPET
VESTA HYGEA

MED TANKE PÅ FREMTIDEN

Liturgisk kalender

16. Ferial. 1. Sam. 4, 1-11.
Mk. 1, 40-45.	22. Ferial el. Vincent, diakon og martyr.
1. Sam 17, 32-33, 37, 40-51.
Mk. 3, 1-16.
17. Antonius, abbed.
1. Sam. 8, 4-7. Mk. 2, 1-12.	23. Ferial. 1. Sam. 18,6-9,19,1-7.
Mk. 3, 7-12.
18. Ferial el. Marias lørdagsmesse.
1. Sam. 9, 1-4, 17-19.
Mk. 2, 13-17.	24. Frans av Sales, biskop og kirkelærer.
1. Sam. 24, 3-21. Mk. 3, 13-19.
19. 2. alm. søndag.
Jes. 62, 1-5. 1. Kor. 12, 4-11.
Joh. 2, 1-11.
(Henrik, biskop og martyr, Finlands vernehelgen).	25. Apostelens Paulus' omvendelse.
Ap.gj. 22, 3-16 el. 9, 1-22.
Mk. 16, 15-18.
20. Fabian, pave og martyr, Sebastian, martyr.
1. Sam. 15, 16-23. Mk. 2, 18-22.	26. 3. alm. søndag.
Neh. 8, 2,4a,5-6,8-10.
1. Kor. 12, 12-30 el. 12-14,27.
Luk. 1, 1-4. 4, 14-21.
21. Agnes, jomfru og martyr.
1. Sam. 16, 1-13. Mk. 2, 23-28.	

Ønsker du å lese om KVINNEN I KATOLSK TEOLOGI OG KIRKE?

Er interessen stor nok, vil vi forsøke å utgi foredragene som ble holdt høsten 1985 på seminaret «Kvinnens rolle i katolsk teologi og kirke». Arrangør var Det teologiske fakultet i Oslo, og oppslutningen var stor.

Det er vanskelig å angi en realistisk pris ennå, men vi skal evt. forsøke å holde oss under kr. 100. Fyll ut slippen under hvis du er interessert.

Ja, jeg kan tenke meg å kjøpe boken om «Kvinnen i katolsk teologi og kirke»:

Navn:

Adresse:

Antall eksemplarer:

Bes innsendt snarest til: EBN, Postboks 1023 Blindern, 0315 Oslo 3

Neste nummer utgis 28. januar. Signerte artikler står for forfatterens egen regning.

Ansvarhavende redaktør: Unni Klepper Joynt

Redaksjon og ekspedisjon:

Akersveien 14, 0177 Oslo 1, Tlf. 20 72 48

Medarbeidere:

Liv Greni

Kjell Arild Pollestad o.p.

Albert Raulin o.p.

Knut W. Ruyter o.f.m.

Gunnel Vallquist

Abonnement kr. 140,- pr. år.

Utenfor Skandinavia kr. 160,-.

Annonser 19 dager før utgivelsesdagen.

Bankgiro 6022.20.13073. Postgiro 2 04 64 80

Jo mer lys – dess mer stemning!

COSTA BODA
Snowball

63,-

Galligani

Nedre Slottsgt. 25, tlf. 42 50 10
Stortingsgt. 22, tlf. 41 16 77

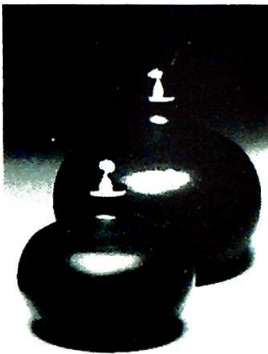
OLJELAMPE
- KERAMIKK

Mange farver

55,-

Lampeolje,
½ liter, lukt-
fri/sotfri

19⁵⁰

STAKE - TELYS

6⁵⁰
Pr. stk.

Telys, pakninger à 30 stk.
Norsk kvalitet 19⁵⁰

GOD JUL – GODT NYTT ÅR!

**RENÉ OG
HÉLÉNE BIRKELAND**

Tannleger
Bygdø Allé 58 B - Oslo 2
Tlf. 44 86 13

MALERMESTER
utfører allslags maler- og tapetserarbeider

GEORG OG OTTO FOERSTER

Tlf. 21 69 06

GUSTAV BÖHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori
Drammen
Tlf. (03) 83 42 80

BEGRAVELSESBYRÅET

TS Jacobsen & Søn
Ullevålsvn. 1

TELEFON * 20 79 05
Alltid telefonvakt

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØN

Brannvaktvn. 5, Oslo 4
Tlf. 15 34 82

**TRENGER
DU TRYKKSAKER?**

Kontakt

SATS + PASTE A/S
Prof. Birkelandsv. 24 c, 1081 Oslo 10
Tlf.: (02) 30 04 16 – 30 84 53

Blikk på tiden

Revolusjoner

Det har vært mange revolusjoner i historien. Til de mest skjebne- svangre hører den store franske i 1789, og den enda større russiske i 1917. Disse revolusjonene fikk hver på sin måte en enorm betydning for vår verdens videre utvikling og skjebne, men de skapte ikke noe paradys på jorden. De maktet ikke engang å utrydde urettferdighet, ulikhet og ufrihet. Til og med Vårherre overlevde de revolusjonære rystelser, selv om han i Notre Dame-katedralen i Paris en tid måtte vike plassen for Fornuften, og til tross for at hans kirke østpå har fått adskillig trangere kår under proletariets diktatur. Ikke desto mindre meldes det fra pålidelig hold at der idag er mer kristendom i Russland enn i Norge.

Ja, er det ikke forunderlig: I Russland er materialismen statsreligion (eller *ideologi*, som det heter på de kanter) - og der blomstrer kristendommen. I Norge er kristendommen statsreligion - og her blomstrer materialismen. Man kan bli dypsindig av mindre.

Men tilbake til revolusjonen: Den har alltid et urettferdig samfunn som forutsetning og foranledning. Uansett hva vi mener om for eksempel Lenin og hans kommunistiske kampfeller, må vi gi dem rett i at de russiske bønder og arbeidere hadde et rettmessig krav på mer menneskeverdige livs- betingelser. Det samme har de fattige på det mest «revolusjonære» kontinent idag: Latin-Amerika. I det hele tatt har de revolusjonære be- vegelser i utgangspunktet rettfer-

digheten på sin side. De undertryk- tes kamp mot undertrykkelse er alltid en rettferdig kamp; det er selve menneskeverdet som bekref- tes når underkuede mennesker gjør opprør. Derfor ser vi i dagens La- tin-Amerika at også den kristne kirke aktivt støtter de fattiges kamp for et mer rettferdig samfunn.

Revolusjon innebærer som kjent en fullstendig omveltning av sam- funnets ordninger og maktforhold, og derfor går revolusjoner sjelden fredelig for seg. De som sitter med makten og fordelene, vil nødige gi dem fra seg, og de som kjemper for større rettferdighet, ser da ingen annen utvei enn å fremme sin sak med våpen i hånd. Så blir det blodsutgytelser på begge sider, og det hele ender ikke sjelden med borgerkrig. Da har revolusjonen to muligheter: enten seirer den, eller den blir slått tilbake. I det siste til- felle blir straffen stor for de revolu- sjonære, og livet enda hårdere for de fattige. Men hva skjer dersom revolusjonen seirer? Blir friheten større: Blir fattigdommen mindre?

George Orwell har ikke bare skrevet «1984». Til hans beste romaner hører utvilsomt også «Animal Farm». Den handler om en firbent revolusjon. Englands husdyr er blitt inderlig lei av den tilværelsen man byr dem på land- ets bondegårder, og der oppstår en revolusjonær bevegelse blant dem. Parolen lyder: «Alle Englands dyr: foren dere!» Og til tross for de store synlige forskjeller mellom for ek- sempel gjess og høns, kyr og griser, hunder og katter, forenes alle dy- rene under det felles motto: «Alle dyr er like». Det er så å si revolusjo- nens ideologiske grunnlag.

Englands husdyr lykkes virkelig i sitt opprør. Menneskene fordrives fra gårdene, og de undertrykte dy- rene tar selv makten. Dermed skulle alt ligge til rette for frihet og gode dager for alle. Slik går det imidlertid ikke. På en eller annen forunderlig måte får nemlig gri- sene kontrollen over revolusjonen. De leder den med fast hånd, og til å begynne med er alle dyrene takk- nemlige for at grisene på en så fremragende måte organiserer det hele. Litt etter litt skjer det imidler-

tid en forandring med grisene. De flytter inn i de husene hvor men- neskene før bodde - noen må jo bo der! - de begynner å spille kort og drikke pølter om kveldene. For å begrunne og forsvare sin nye stilling lanserer de et nytt slagord: «Alle dyr er like, men noen dyr er me- like enn andre!» Det ender selvsag- med at grisene fullt og helt tar menneskenes plass. For det store flertall av Englands husdyr ble revolusjonen en stor skuffelse. Der- førte bare til at de fikk andre undertrykkere, og livet ble hverken friere eller lettere under grisene enn det hadde vært under mennes- kene.

George Orwells roman er blitt lest som en harsellas over den rus- siske revolusjon, men egentlig rammer den vel de fleste revolusjo- ner vi kjenner fra historien. Ingen av dem har ført til virkelig frihet for folket. I våre massemedier er det blitt sagt mye positivt om revolu- sjonen i Nicaragua, og sikkert med rette. Også Kirken støttet i ut- gangspunktet opprøret mot dikta- toren Somoza. I det siste er det imidlertid kommet frem opplys- ninger som tyder på at også de nye makthavere må ty til undertryk- kelse av tros- og tankefrihet for å nå sine politiske mål.

Hvorfor er det så vanskelig å skape et samfunn som gir frihet for alle? Dypest sett ligger svaret i selve den menneskelige natur, i de gamle sannheter om synden og om mak- ten som forderver. Så søt er mak- ten, at den på noen øyeblikk kan forvandle fordums frihetskjemper til nye undertrykkere, som søker egen makt og egne fordeler i stedet for det felles beste. Ingen revolu- sjon kan forbedre denne verden så lenge de revolusjonære fortsetter å gjøre den samme regnefeil: De ser bort fra at den djevleskap de med rette vil bekjempe hos andre - den ligger også på lur i deres egne hjer- ter. Så skjer det tragiske at straks de har fått makten, trer maktens ut- trykk gjerne frem på deres ansikter og i deres handlinger. Dermed må de undertrykte fortsatt lide.

Pater Hilarion